

BIBLIOTEKA UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO - REFLEKSJE NA ZAKOŃCZENIE PROJEKTU BUDOWY

Ewa Adaszyńska

Biblioteka Uniwersytecka

W grudniu 2017 r. minęło 5 lat od czasu zakończenia budowy nowej Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego, projektu realizowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

Nowa biblioteka była częścią zadań inwestycyjno-rentowych uczelni obok przebudowy domu studenckiego *Wcześniak* oraz czterech inwestycji w ramach Parku Naukowo-Technologicznego w Nowym Kisielinie. Projekty te były częścią Indyktywnego Planu Inwestycji Województwa Lubuskiego i miały charakter priorytetowy.

Biblioteka Uniwersytecka, oddana do użytku w 2013 r. jako regionalna biblioteka naukowa, stanowi centrum edukacyjne dla uczelni oraz ośrodek dla twórczej integracji regionu. Jest to funkcjonalna i nowoczesna *biblioteka hybrydowa*, która umiejętnie łączy dwie przestrzenie swojej działalności - rzeczywistą i wirtualną. Oferuje dobre warunki do pracy naukowej i studiów, jest ośrodkiem informacji naukowej działającym na potrzeby akademickiej wspólnoty.

Sposób ukształtowania przestrzeni, organizacja zbiorów i usług służą realizacji popularnej w świecie *idei biblioteki otwartej*, gdzie kontakt czytelnika z książką nie jest ograniczony barierami przestrzennymi ani organizacyjnymi. W tej koncepcji czytelnicy mają bezpośredni dostęp do zbiorów i usług rozplanowanych w wydzielonych obszarach wiedzy. Mogą korzystać z zasobów drukowanych i sieciowych, a także z bogatej oferty usług informacyjnych opartych na nowoczesnych technologiach.

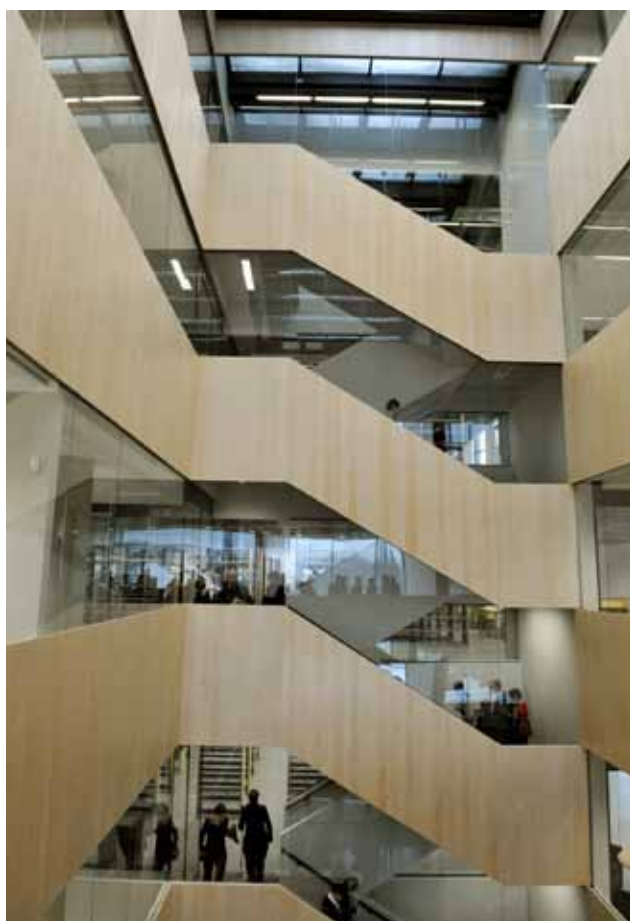
Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego spełnia standardy nowoczesnego bibliotekarstwa, dotyczące budownictwa, planowania i organizacji przestrzeni oraz zbiorów i usług, a także założeń związanych z rolą biblioteki w środowisku akademickim. Jest wielofunkcyjna, nowoczesna i przyjazna.

Zaprojektowana jest zgodnie z zasadami określonymi przez brytyjskiego architekta Harrego Faulkner-Browna, który ukształtował współczesne wyobrażenie o projektowaniu nowoczesnych bibliotek. Zasady te znane są w literaturze światowej jako Harry Faulkner-Brown's Ten Commandments¹, stanowią o funkcjonalnym projektowa-

¹ Zob. H. Faulkner-Brown, *Some thoughts on the design of major library buildings*, [w:] *Intelligent Library Buildings: Proceedings of the tenth seminar of the IFLA Section on Library Buildings and Equipment*, The City Library of The Hague (Netherlands), Sun-

FOT. WOJCIECH KRYŃSKI

FOT. TOMASZ GAWALKIEWICZ, ZAIF

FOT. TOMASZ GAWAŁKIEWICZ, ZAFF

zapożyczkowe w Stanach Zjednoczonych w latach 30., rozpoczęły się w Europie w latach 60., a w Polsce w latach 90. XX w. Od 1999 do 2017 r. powstało oraz zostało zmodernizowanych lub rozbudowanych 55 bibliotek szkół wyższych⁴. Oddają one trendy w budownictwie bibliotecznym oraz edukacji wyższej, są też rezultatem poszukiwań najbardziej optymalnych rozwiązań przestrzennych.

Biblioteką akademicką, która rozpoczęła nowy okres w architekturze i budownictwie bibliotecznym była Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego. Wprowadziła do bibliotekarstwa akademickiego obowiązujące w świecie standardy, zainspirowała środowisko do nowoczesnych rozwiązań przestrzennych oraz redefinicji koncepcji zagospodarowania przestrzeni fizycznej w oparciu o nowe

niem oraz wykorzystaniu gmachów bibliotek. Projekt oparty jest też na planowaniu przestrzeni biblioteczej według zasad określonych przez Andrew McDonalda, 11 cechach które są miarą projektowania i oceny biblioteki jako miejsca ukierunkowanego na czytelnika².

Spojrzenie na przestrzeń biblioteczną, elastyczne projektowanie, nowe technologie oraz usługi nastawione na usatysfakcjonowanie odbiorców wytworzyły w środowisku akademickim nowy paradygmat projektowania bibliotek, a także nowe postrzeganie jej funkcji i formy. Zmianę tę wyznaczyły dwa czynniki - postęp technologiczny oraz ważne dla edukacji szkoły wyższej przejście od kultury nauczania do kultury uczenia się³.

Biblioteki akademickie to centra wiedzy i zasobów, instytucje aktywnie wspierające proces kształcenia. Realizując potrzeby środowiska zmieniły swoje priorytety, przechodząc od biblioteki obsługującej do biblioteki uczącej, od tradycyjnie pojmowanego repozytorium do multimedialnego centrum edukacji. Są nie tylko miejscem do pracy naukowej, uczenia się i nauczania, ale też miejscem do innych działań o różnym charakterze twórczej aktywności. To miejsca społeczne, ważne zarówno dla środowiska akademickiego, jak i całego regionu.

Ewolucje współczesnych przestrzeni biblioteczych są rezultatem przeobrażeń, jakie dokonały się w bibliotekarstwie światowym. Zmiany w budownictwie bibliotecznym

FOT. KAZIMIERZ ADAMCZEWSKI

postrzeganie roli biblioteki, a także jej znaczenia w przestrzeni społecznej. Zainspirowała do tworzenia projektów nastawionych na realizację potrzeb i oczekiwań użytkowników oraz szerokie kontakty z otoczeniem. Takie nowoczesne rozwiązania zastosowały przy projektowaniu bibliotek szkoły wyższe, m.in. uniwersytetów w Warszawie, Gdańsku, Łodzi, Olsztynie, Katowicach, Wrocławiu, Zielonej Górze, Rzeszowie, Kielcach, Bydgoszczy, a także wielu innych bibliotek uczelni wyższych w kraju. Realizują one ideę biblioteki otwartej, tworzą otwarte dla publiczności wielofunkcyjne centra nauki i edukacji, traktują bibliotekę systemowo. Różnią się one koncepcjami architektonicznymi oraz rozwiązaniami przestrzennymi, ale tworzą wspólne dla uczelni środowiska do nauki i pracy. Doganiają zachodnie projekty, przyciągają architekturą, funkcjonalnymi rozwiązaniami, organizacją przestrzeni, designem, a także charakterystycznym klimatem i atmosferą. Odchodzą od

day 24 August 1997 to Friday 29 August 1997, s. 9-26. [on-line] [dostęp: 1.07.2017], http://www.libsys.co.in/download/intelligent_library_building.pdf.

2 A. McDonald, *The Ten Commandments revisited: the Qualities of Good Library Space*, "Liber Quarterly". The Journal of the Association of European Research Libraries 2006, Vol. 16, nr 2. [on-line] [dostęp: 01.07.2017], <https://www.liberquarterly.eu/articles/10.18352/lq.7840/>.

3 Zob. L. Szczygłowska, *Architektura bibliotek*, w: *Fizyczna przestrzeń bibliotek*, pod red. M. Wojciechowskiej, Gdańsk 2013, s. 22.

4 13 bibliotek uniwersyteckich, 4 akademii humanistycznych, 3 akademii sprofilowanych (w tym 2 AWF), 8 politechnik, 7 medycznych, 5 teologicznych, 6 przyrodniczych i technologicznych, 2 muzyczne oraz 7 dużych bibliotek wydziałowych uniwersytetów i politechnik.

przepychu, ale zapewniają warunki do efektywnej pracy. Wyróżnia je prostota, a jednocześnie różnorodność przewidzianych funkcji.

Współczesne biblioteki akademickie tworzą środowiska dostosowane do potrzeb jej użytkowników. Są przestrzenią do nauki i dydaktyki, twórczej wymiany myśli, nowoczesnych technologii, usług i zasobów cyfrowych, specjalistycznych kolekcji, przestrzeni wspomagającej procesy uczenia się w różnych formach i sposobach, a także stref aktywności indywidualnej lub grupowej, odpoczynku, relaksu, kontaktów interpersonalnych. Satysfakcja i wygoda czytelników są czynnikami nadrzędnymi. Są to przestrzenie społeczne, które promują niezależność. Jeżeli zaspokoją użytkowników, mogą być uznane za środowisko najwyższej jakości. Należą one do przestrzeni publicznej - obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania ludzkich potrzeb, poprawy jakości życia oraz kontaktów społecznych. Same też tę przestrzeń tworzą: poprzez upublicznianie wiedzy, budowanie więzi społecznych, wymianę myśli

i poglądów, możliwość konfrontacji i wspólnego działania, wzajemnego poznawania się. Działają w określonej przestrzeni fizycznej, która opiera się na otwartych relacjach z otoczeniem.

Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego jest jedną z 13 bibliotek uniwersyteckich wybudowanych lub rozbudowanych w latach 1999-2017⁵, jest też jedną z najnowocześniejszych bibliotek w kraju.

5 Nowe gmachy bibliotek uniwersyteckich według chronologii: 1999 - Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego; 2001 - rozbudowa Bibliotek Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Szczecińskiego; 2004 - Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego; 2005 - Biblioteka Uniwersytetu w Białymstoku; 2006 - Biblioteki Uniwersytetów Gdańskiego i Łódzkiego, 2007 - Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego; 2011 - Biblioteki Uniwersytetów w Katowicach i Wrocławiu; 2012 - Biblioteki Uniwersytetów w Kielcach i Zielonej Górze; 2013 - Biblioteka Uniwersytetu w Bydgoszczy.

JAROSŁAW ŁUKASIK. MALARSTWO Z CYKLU *WE WNĘTRZU/INSIDE*

W poniedziałek, 5 marca 2018 r. w Galerii Biblioteki Uniwersyteckiej przy al. Wojska Polskiego 71A, o godz. 13.00 odbędzie się wernisaż wystawy dr. hab. Jarosława Łukasika, artysty i pedagoga z Instytutu Sztuk Wizualnych Uniwersytetu Zielonogórskiego. Artysta zaprezentuje malarstwo z cyklu *WE WNĘTRZU/INSIDE*. Kuratorką wystawy jest dr Janina Wallis, kustosz dyplomowany, współpraca dr Katarzyna Grabias-Banaszewska. Wystawę można będzie zwiedzać od 5 marca do 25 kwietnia 2018 r. Serdecznie zapraszamy.

JAROSŁAW ŁUKASIK, ANI DOBRZE, ANI ŹLE, 2017, OLEJ NA PŁÓTNIE, 100 X 160 CM

JAROSŁAW ŁUKASIK

Dyplomy:

1993 r. - dyplom na Wydz. Edukacji Artystycznej PWSSP w Poznaniu, studia zaoczne;
1995 r. - dyplom z malarstwa: prac. prof. Jerzego Kałuckiego w PWSSP Poznań;
2004 r. - dyplom doktorski na Wydziale Malarstwa i Rzeźby ASP Wrocław;
2014 r. - habilitacja na Wydziale Malarstwa i Rzeźby ASP Wrocław;

Stypendia artystyczne:

1994 r. - Stypendysta MKiS

Wyróżnienia:

1993 r. - Czasopismo Format (Wrocław) - Konkurs dla młodych krytyków sztuki: nagroda główna konkursu;
1999 r. - XXXIV Ogólnopolski Konkurs Malarstwa, Bielsko-Biała: uczestnictwo w wystawie pokonkursowej;
2001 r. - XXXV Ogólnopolski Konkurs Malarstwa, Bielsko-Biała: uczestnictwo w wystawie pokonkursowej;